

OPINIA RADY

w sprawie zaktualizowanego programu stabilności na lata 2009–2014 przedstawionego przez Luksemburg

(2010/C 143/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

PRZEDSTAWIA NINIEJSZĄ OPINIĘ:

- (1) W dniu 26 kwietnia 2010 r. Rada przeanalizowała przedstawiony przez Luksemburg zaktualizowany program stabilności na lata 2009–2014.
- (2) Luksemburska gospodarka bardzo ucierpiała na skutek kryzysu: według najnowszych szacunków realny PKB, po zerowym wzroście w roku 2008, w 2009 roku obniżył się o 3,9 %, w następstwie spadku wszystkich składników popytu, poza wydatkami publicznymi. Wkład eksportu netto utrzymał się na dodatnim poziomie, gdyż import odnotował jeszcze poważniejszy spadek niż eksport, najprawdopodobniej ze względu na gwałtowne ograniczenie inwestycji w wyposażenie. Wydaje się, że sektor finansowy ucierpiał na skutek kryzysu mniej niż można było się spodziewać, mimo iż pod koniec 2008 roku władze Luksemburga musiały zorganizować wsparcie dla dwóch z największych banków w kraju, należących do międzynarodowych grup. W 2009 roku zatrudnienie nadal rosło średnio o 1,2 %, co wynikało jednak wyłącznie z przeniesienia bardzo dynamicznego wzrostu zatrudnienia odnotowanego w 2008 roku (+ 4,7 %). W sektorze finansowym zatrudnienie spadło jedynie nieznacznie, natomiast znacznie wyraźniejszy jego spadek odnotowano w przemyśle. Pomimo masowego korzystania z możliwości skrócenia czasu pracy, do czego zachęcały władze, stopa bezrobocia wzrosła z 4,9 % w 2008 rok do średnio 5,7 % w 2009 roku. Głównym wyzwaniem dla Luksemburga jest obecnie utrzymanie i poprawa korzystnych warunków, które pozwoliły na wyjątkowy rozwój tego państwa w ostatnich 25 latach dzięki jego rosnącej specjalizacji w zakresie świadczenia usług, w szczególności usług finansowych. Ponadto, jeśli chodzi o politykę budżetową, szczególną uwagę należy poświęcić jej założeniom w perspektywie długoterminowej. Po pierwsze, w ostatnich latach wzrost wydatków był dość znaczący, a odnotowywane od wielu lat nadwyżki osiągnięto przede wszystkim dzięki wysokim dochodom, utrzymanie tej tendencji nie jest jednak pewne. Co więcej, ze względu w dużej mierze na hojność systemu emerytalnego w Luksemburgu, przewiduje się, że wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa będzie należał do najwyższych w UE.
- (3) Choć spadek realnego PKB, jaki odnotowano w warunkach obecnego kryzysu, ma w znacznej mierze charakter cykliczny, to kryzys miał także negatywny wpływ na poziom produktu potencjalnego. Kryzys może ponadto wpłynąć na potencjalny wzrost w średniej perspektywie, za sprawą zmniejszenia inwestycji, ograniczeń w dostępie do kredytu i wzrostu bezrobocia strukturalnego, a także trwałego ograniczenia rozwoju działalności finansowej na całym świecie. Skutki kryzysu gospodarczego potęgują ponadto negatywny wpływ starzenia się społeczeństwa na produkt potencjalny i na stabilność finansów publicznych w długim okresie. W tej sytuacji istotne będzie przyspieszenie tempa reform strukturalnych celem wsparcia wzrostu potencjalnego. W przypadku Luksemburga szczególnie ważny jest wzrost stopy zatrudnienia mieszkańców, poprawa atrakcyjności otoczenia działalności gospodarczej, promowanie kształtowania płac w sposób uwzględniający znaczny wzrost kosztów pracy w ostatnich latach oraz kontynuowanie wysiłków na rzecz prowadzenia w kraju działań badawczo-rozwojowych.
- (4) Scenariusz makroekonomiczny będący podstawą programu przewiduje, że realny PKB, po spadku o 3,9 % w roku 2009, w 2010 roku wzrośnie o 2,5 %, a następnie umocni się do poziomu wynoszącego średnio 2,9 % w pozostałych latach okresu objętego programem. Z dostępnych obecnie informacji wynika⁽²⁾, że scenariusz ten jest oparty na nieco optymistycznych założeniach dotyczących wzrostu gospodarczego na rok 2010, nawet jeśli uwzględni się lepsze od oczekiwanych dane za trzeci kwartał 2009 roku. W odniesieniu do lat 2011–2014, w świetle szacunków służb Komisji dotyczących wzrostu potencjalnego oraz założenia stopniowego domykania luki produktowej, zawarte w programie prognozy dotyczące wzrostu są zasadniczo realistyczne. Przedstawione w programie prognozy dotyczące zatrudnienia, stopy bezrobocia i inflacji również wydają się realistyczne.
- (5) W programie ocenia się, że w 2009 roku deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 1,1 % PKB. Ten znaczący spadek z nadwyżki na poziomie 2,5 % PKB w 2008 roku był zasadniczo spowodowany gwałtownym wzrostem wydatków publicznych (prawie o 5 punktów procentowych PKB), który jedynie częściowo został zniwelowany wzrostem wskaźnika dochodów (który z kolei wynikał tylko z tego, że nominalny PKB zmniejszył się jeszcze bardziej niż dochody). Wzrost wskaźnika wydatków wynika w znacznym stopniu z wpływu kryzysu na stan finansów publicznych za pośrednictwem automatycznych stabilizatorów, ale także z przyjęcia przez rząd – zgodnie z Europejskim planem naprawy gospodarczej – budżetowych środków stymulacyjnych odpowiadających 1,75 % PKB. Środki te obejmowały głównie znaczne przyspieszenie realizacji rządowych programów inwestycyjnych, a także istotne obniżki podatków (szczególnie podatku dochodowego od osób fizycznych) o trwałym

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1. Dokumenty przywołane w niniejszym tekście są dostępne na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/index_en.htm

⁽²⁾ Ocena uwzględnia w szczególności prognozę służb Komisji z jesieni 2009 roku, a także inne informacje, które uzyskano od tego czasu.

charakterze. Zgodnie z programem w 2010 roku zapowiada się kontynuację polityki budżetowej o charakterze wspierającym, co – ze względu na stosunkowo korzystną sytuację budżetową i gospodarczą Luksemburga – jest zgodne z Europejskim planem naprawy gospodarczej. Przy założeniu niezmiennego kursu polityki zawarte w programie prognozy dotyczące okresu od roku 2011 nie odzwierciedlają jednak wprowadzenia restrykcyjnego kursu polityki budżetowej zgodnie z zalecaną przez Radę strategią wyjścia, mimo iż w programie wspomniano o planie władz przewidującym podjęcie działań korekcyjnych.

- (6) Przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie do poziomu 3,9 % PKB w 2010 roku, co powinno wynikać ze wzrostu wydatków o 0,9 punktu procentowego PKB oraz zmniejszenia dochodów o 2 punkty procentowe PKB. Wzrost wydatków będzie głównie spowodowany wyższymi wydatkami w zakresie edukacji (0,3 punktu procentowego PKB), polityki rodzinnej (0,25 punktu procentowego PKB) oraz infrastruktury publicznej (0,5 punktu procentowego PKB). Spadek dochodów byłby konsekwencją obniżenia wpływów z podatków bezpośrednich (o 1,4 punktu procentowego PKB) zasadniczo w wyniku kryzysu, szczególnie z podatku od przedsiębiorstw. Ponadto stawkę tego podatku obniżono z 22 % do 21 %, co według szacunków *ex ante* powinno mieć wpływ na poziomie około 0,1 punktu procentowego PKB. W mniejszym zakresie spadek dochodów wynikałby również z obniżenia wpływów z podatków pośrednich i składek na ubezpieczenie społeczne w stosunku do PKB (odpowiednio o 0,4 i 0,2 punktu procentowego PKB). Ponieważ deficyt na rok 2009 skorygowano w dół o 1,2 punktu procentowego PKB w stosunku do szacunków zawartych w budżecie, a docelowy poziom deficytu na 2010 rok skorygowano w dół o 0,5 punktu procentowego, w programie przewiduje się obecnie pogorszenie salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2010 roku o 2,8 punktu procentowego PKB (wobec 2,1 punktu procentowego przewidzianego w budżecie). Saldo strukturalne (tj. saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne obliczone zgodnie ze wspólnie przyjętą metodyką, na podstawie informacji przedstawionych w programie i po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe) pogorszyłoby się o około 3 punkty procentowe PKB z nadwyżki na poziomie około 1 % PKB w 2009 roku.
- (7) W odniesieniu do okresu po 2010 roku w programie zawarto kompletny scenariusz budżetowy bazujący na założeniu niezmiennego kursu polityki, według którego deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych najpierw wzrośnie do poziomu 5,0 % PKB w 2011 roku, a następnie, wraz ze stopniowym słabnięciem skutków kryzysu, zacznie powoli spadać do 4,6 % PKB w 2012 roku i 4,3 % PKB w roku 2013 roku, a w 2014 roku osiągnie poziom 3,1 % PKB. W scenariuszu tym zakłada się zatem, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie przekraczającym 3 % PKB do końca okresu objętego programem. Automatycznie zmniejszenie deficytu byłoby spowodowane zarówno stopniowym powracaniem do poziomu dochodów sprzed spadków, a także nieznacznym obniżeniem wskaźnika wydatków. Przewiduje się nieznaczny wzrost wskaźnika dochodów z najniższego poziomu, który ma być odnotowany w 2011 roku (38,1 % PKB),

do 39,5 % PKB, głównie ze względu na ponownie zwiększenie wpływów z podatków bezpośrednich od 2011 roku, kiedy – jak się oczekuje – opóźniony wpływ kryzysu na te dochody będzie największy. Jednocześnie przewiduje się, że ze względu na stopniowe przyspieszenie tempa wzrostu, w 2014 roku wskaźnik wydatków nieco spadnie do 42,7 % z maksymalnego poziomu (43,6 % PKB), który ma osiągnąć w 2010 roku. Deficyt strukturalny (przeliczony przez służby Komisji) wzrośnie najpierw z poziomu 2,25 % PKB w 2010 roku do około 3,5 % w roku 2011, kiedy to deficyt nominalny osiągnie maksimum tj. 5 % PKB, a następnie nieznacznie obniży się do 2,25 % PKB w 2014 roku w następstwie spadku deficytu nominalnego. W programie przyjęto, że głównym celem średniookresowej strategii budżetowej jest przywrócenie równowagi finansów publicznych do 2014 roku dzięki ograniczeniu deficytu nominalnego o około 1 punkt procentowy PKB rocznie. Jednak wszelkie informacje na temat poziomów dochodów i wydatków związane ze wspomnianą ścieżką dostosowania lub środkami wspierającymi zostaną ogłoszone po konsultacjach z partnerami społecznymi, które mają się zakończyć pod koniec kwietnia bieżącego roku.

Według programu ze względu na znaczenie, jakie mają ukryte zobowiązania związane ze starzeniem się społeczeństwa, średniookresowy cel budżetowy został zmieniony z deficytu strukturalnego na poziomie 0,8 % PKB na nadwyżkę strukturalną na poziomie 0,5 % PKB. W świetle najnowszych prognoz i poziomów zadłużenia wspomniany średniookresowy cel budżetowy nie wydaje się w wystarczającym stopniu uwzględniać ukrytych zobowiązań związanych ze starzeniem się społeczeństwa, mimo iż zadłużenie jest niższe od określonej w Traktacie wartości referencyjnej. W programie nie przewiduje się osiągnięcia wspomnianego średniookresowego celu budżetowego w okresie objętym programem.

- (8) Wyniki budżetowe za 2010 rok mogą okazać się nieco lepsze niż zakładano w programie. Nie zmienia to jednak w żaden sposób konieczności podjęcia planowanej konsolidacji budżetowej w latach 2011–2014. Ewentualna poprawa wyniku budżetowego za rok 2010 jest związana z sytuacją wyjściową wynikającą ze skorygowania deficytu za 2009 rok w dół o 1,2 punktu procentowego PKB (w stosunku do pierwotnych prognoz dotyczących deficytu zawartych w budżecie na 2010 rok), co nie w pełni przełożyło się na osiągnięcie lepszego wyniku budżetowego w 2010 roku. W rezultacie obecnie przewiduje się, że saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych pogorszy się w 2010 roku o 2,8 % PKB, podczas gdy w budżecie pogorszenie to prognozowano na 2,1 %. Przed kryzysem wyniki budżetowe Luksemburga były często lepsze niż pierwotnie zakładano. W odniesieniu do lat 2011–2014 założenie niezmiennego kursu polityki wydaje się realistycznie odzwierciedlać rozwój sytuacji finansów publicznych, przy czym efekt korzystnej sytuacji wyjściowej zasadniczo równoważy ryzyko, jakim obarczone są perspektywy makroekonomiczne. Wobec braku informacji na temat poziomów dochodów i wydatków związanych z zakładanymi wartościami deficytu oraz na temat środków niezbędnych do osiągnięcia prognozowanej konsolidacji nie można ocenić alternatywnej ścieżki dostosowania, której celem jest obniżenie salda sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej 3 % do roku 2014.

- (9) Zasadniczo na skutek udzielenia wsparcia finansowego sektorowi finansowemu wskaźnik zadłużenia podwoił się z poziomu 6,6 % PKB w 2007 roku do 13,5 % w roku 2008. W programie przewiduje się także dalsze pogłębienie się zadłużenia z 14,9 % PKB w 2009 roku do 37,4 % w roku 2014. Wzrost ten będzie większy niż suma prognozowanych deficytów ze względu na znaczne transfery rządu centralnego na rzecz systemu zabezpieczenia społecznego. Mimo iż wskaźnik zadłużenia wzrasta, w całym okresie objętym programem pozostanie znacznie poniżej przewidzianej w Traktacie wartości referencyjnej. System zabezpieczenia społecznego oraz – w mniejszym stopniu – rząd centralny są w posiadaniu znacznych aktywów zgromadzonych dzięki odnotowywanym w przeszłości nadwyżkom. Aktywa te nie wystarczą jednak na pokrycie przyszłych zobowiązań z tytułu zabezpieczenia społecznego.
- (10) Ze średniookresowych prognoz dotyczących długu do roku 2020, w których zakłada się stopniowy powrót tempa wzrostu PKB do poziomów przewidywanych przed kryzysem i przywrócenie obciążeń podatkowych do przedkryzysowego poziomu, a także przewiduje wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa, wynika, że przewidziany w programie rozwój sytuacji budżetowej – w ujęciu nominalnym i bez dalszych zmian w polityce – nie jest wystarczający do ustabilizowania długu w terminie do roku 2020.
- (11) Długoterminowy wpływ starzenia się społeczeństwa na budżet jest znacznie powyżej średniej UE, co wynika głównie z bardzo dużego przewidywanego wzrostu wydatków na emerytury. Znaczne aktywa zgromadzone w systemie zabezpieczenia społecznego częściowo pozwolą na sfinansowanie prognozowanego wzrostu wydatków na emerytury, mimo iż z planów budżetowych na okres do 2014 roku wynika, że strukturalna nadwyżka pierwotna przestanie wystarczać na pokrycie kosztów związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Do zmniejszenia zagrożeń dla stabilności finansów publicznych w długim okresie, które w sprawozdaniu Komisji z 2009 roku na temat długoterminowej stabilności finansów publicznych⁽¹⁾ oceniono jako średnie, przyczyniłoby się osiągnięcie wysokich nadwyżek pierwotnych w średnim okresie oraz – zgodnie z założeniami władz – realizacja dalszych działań służących ograniczeniu znacznego wzrostu wydatków na emerytury.
- (12) Liczbowe reguły budżetowe oraz średniookresowe ramy budżetowe (poza wieloletnim programem wydatków kapitałowych państwa) wydają się nie odgrywać znaczącej roli w Luksemburgu. Wydaje się jednak, że nie doprowadziło to do istotnych przekroczeń planów budżetowych w przeszłości, mimo iż mogło przyczynić się do częstych i znaczących korekt danych dotyczących finansów publicznych odnotowanych w ostatnich latach (zasadniczo w kierunku wyników lepszych niż zakładano). W programie nie ogłoszono żadnych planów w tym zakresie.
- (13) Struktura finansów publicznych w Luksemburgu wydaje się stosunkowo korzystna: wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz obciążenia podatkowe są stosunkowo niskie w porównaniu z innymi państwami członkowskimi. Stosunkowo niskie są w szczególności spożycie publiczne i opodatkowanie dochodów z pracy. Inwestycje publiczne należą ponadto do najwyższych w całej UE. Istnieją jednak możliwości poprawy efektywności wydatków publicznych, także w dziedzinie edukacji. Ponadto kombinacja hojnych świadczeń społecznych oraz stosunkowo niskiego opodatkowania dochodów z pracy nie wydaje się zapewniać wystarczającej zachęty do podjęcia pracy dla osób o średnich i niskich dochodach. Wreszcie, podjęcie kwestii obciążeń związanych ze starzeniem się społeczeństwa będzie wymagało przeprowadzenia reformy stosunkowo hojnego systemu emerytalnego.
- (14) Biorąc pod uwagę korzystną wyjściową sytuację budżetową Luksemburga na początku kryzysu oraz niski poziom długu sektora instytucji rządowych i samorządowych, planowany na 2010 rok wspierający kurs polityki budżetowej jest właściwy i zgodny z Europejskim planem naprawy gospodarczej. W odniesieniu do okresu od roku 2011 zawarte w programie założenie niezmiennego kursu polityki jest niezgodne z wymogami paktu, ponieważ nie uwzględnia niezbędnych działań konsolidacyjnych koniecznych do obniżenia deficytu poniżej 3 % PKB oraz do zbliżenia się w odpowiednim tempie do średniookresowego celu budżetowego, jakim jest nadwyżka na poziomie 0,5 % PKB. Założenie to jest również niezgodne z konkluzjami Rady z dnia 20 października w sprawie budżetowej strategii wyjścia. Z drugiej strony nie można ocenić ogłoszonego przez rząd zamiaru rozpoczęcia w 2011 roku konsolidacji i obniżenia deficytu strukturalnego o około 0,75 punktu procentowego PKB rocznie, ponieważ nie ma informacji na temat środków wspierających tę strategię konsolidacji.
- (15) Co do wymagań odnośnie do danych określonych w kodeksie postępowania dotyczącym programów stabilności i konwergencji, w programie odnotowano brak pewnych danych obowiązkowych i opcjonalnych⁽²⁾.

Podsumowując, w świetle pogorszenia koniunktury gospodarczej i dobrego wyjściowego stanu finansów publicznych Luksemburga tymczasowe pogorszenie salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2009–2010, częściowo wynikające z przyjęcia budżetowych środków stymulacyjnych, jest właściwe. Jednak od roku 2011 kurs polityki budżetowej przedstawiony w zawartym w programie scenariuszu niezmiennego kursu polityki nie może zostać uznany za zgodny z wymogami paktu, ponieważ deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostanie powyżej 3 % PKB aż do 2014 roku; nie zostaną zatem podjęte żadne działania konsolidacyjne służące obniżeniu deficytu poniżej 3 % PKB, a postępy w kierunku osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego również nie będą wystarczające. Mimo iż władze ogłosiły zamiar realizacji ambitniejszej ścieżki konsolidacji w celu przywrócenia równowagi finansów publicznych do 2014 roku oraz

⁽¹⁾ W konkluzjach z dnia 10 listopada 2009 r. w sprawie stabilności finansów publicznych „Rada apeluje do państw członkowskich o to, by w przygotowywanych programach stabilności i konwergencji skupiły swoją uwagę na strategiach ukierunkowanych na stabilność” oraz „wzywa Komisję, by wraz z Komitetem Polityki Gospodarczej i Komitetem Ekonomiczno-Finansowym kontynuowała opracowywanie metod służących ocenie długoterminowej stabilności finansów publicznych, tak aby były one gotowe na czas przed przygotowaniem kolejnego sprawozdania na temat stabilności”, które jest przewidziane na rok 2012.

⁽²⁾ W szczególności nie przedstawiono danych dotyczących salda poszczególnych sektorów z wyjątkiem sektora instytucji rządowych i samorządowych.

osiągnięcia w następnych latach średniookresowego celu budżetowego, ze względu na brak informacji na temat środków służących realizacji tych zamiarów nie można odpowiednio ocenić tej ścieżki. Pożądanym byłoby zatem przedstawienie dodatkowych informacji na temat tych środków. Długoterminowa stabilność finansów publicznych może być zagrożona, ponieważ przewiduje się, że wzrost wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa w nadchodzących dziesięcioleciach w Luksemburgu będzie jednym z najwyższych w UE i będzie stanowił bardzo poważne obciążenie dla budżetu.

W świetle powyższej oceny wzywa się Luksemburg do:

- (i) rozpoczęcia w 2011 roku konsolidacji budżetowej w celu obniżenia deficytu poniżej progu 3 % PKB, a następnie stopniowego zbliżania się do średniookresowego celu budżetowego oraz określenia w tym celu środków niezbędnych do osiągnięcia tej konsolidacji; oraz
- (ii) poprawy – w świetle znacznego prognozowanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa – długoterminowej stabilności finansów publicznych poprzez zreformowanie systemu emerytalnego oraz wyznaczenia średniookresowego celu budżetowego uwzględniającego w wystarczający sposób ukryte zobowiązania związane ze starzeniem się społeczeństwa.

Porównanie głównych prognoz makroekonomicznych i budżetowych

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Realny PKB (zmiana w %)	PS styczeń 2010	0,0	- 3,9	2,5	3,0	2,7	2,9	3,1
	KOM listopad 2009	0,0	- 3,6	1,1	1,8	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	1,0	- 0,9	1,4	4,5	nd.	nd.	nd.
Inflacja HICP (%)	PS styczeń 2010	4,1	4,1	0,0	2,1	1,8	nd.	nd.
	KOM listopad 2009	4,1	0,0	1,8	1,7	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	4,1	0,6	2,5	2,9	nd.	nd.	nd.
Luka produktowa ⁽¹⁾ (% potencjalnego PKB)	PS styczeń 2010	1,9	- 4,0	- 3,4	- 2,8	- 2,4	- 2,0	- 1,7
	KOM listopad 2009 ⁽²⁾	1,7	- 3,9	- 4,6	- 5,0	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	1,1	- 2,3	- 3,5	nd.	nd.	nd.	nd.
Wierzytelności/zadłużenie netto wobec reszty świata (% PKB)	PS styczeń 2010	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
	KOM listopad 2009	4,9	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.
Dochody sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	40,2	41,6	39,6	38,3	38,5	39,0	39,5
	KOM listopad 2009	40,2	41,1	39,7	39,4	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	43,2	42,8	42,8	40,3	nd.	nd.	nd.
Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	37,7	42,6	43,5	43,2	43,2	43,3	42,6
	KOM listopad 2009	37,7	43,3	43,9	43,6	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	41,2	43,4	44,3	39,4	nd.	nd.	nd.
Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	2,5	- 1,1	- 3,9	- 5,0	- 4,6	- 4,3	- 3,1
	KOM listopad 2009	2,5	- 2,2	- 4,2	- 4,2	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	43,2	42,8	42,8	40,3	nd.	nd.	nd.
Saldo pierwotne (% PKB)	PS styczeń 2010	2,8	- 0,5	- 3,3	- 4,3	- 3,7	- 3,3	- 2,1
	KOM listopad 2009	2,7	- 1,6	- 3,6	- 3,6	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	2,3	- 0,3	- 1,2	1,5	nd.	nd.	nd.
Saldo dostosowane cyklicznie ⁽¹⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	1,6	0,9	- 2,2	- 3,6	- 3,4	- 3,3	- 2,3
	KOM listopad 2009	1,6	- 0,3	- 2,0	- 1,8	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	2,4	1,6	0,3	nd.	nd.	nd.	nd.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo strukturalne ⁽³⁾ (% PKB)	PS styczeń 2010	1,6	0,9	- 2,2	- 3,6	- 3,4	- 3,3	- 2,3
	KOM listopad 2009	1,6	- 0,3	- 2,0	- 1,8	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	2,4	1,6	0,3	nd.	nd.	nd.	nd.
Dług brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych (% PKB)	PS styczeń 2010	13,5	14,9	18,3	23,9	29,3	34,1	37,4
	KOM listopad 2009	13,5	15,0	16,4	17,7	nd.	nd.	nd.
	PS październik 2008	14,4	14,9	17,0	14,3	nd.	nd.	nd.

Uwagi:

(¹) Podane w programie wartości luki produktowej oraz salda dostosowanego cyklicznie zostały przeliczone przez służby Komisji na podstawie informacji przedstawionych w programie.

(²) W oparciu o szacunkowy potencjalny wzrost w wysokości odpowiednio: 3,6 %, 2,0 %, 1,9 % i 2,2 % w latach 2008–2011.

(³) Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne po skorygowaniu o działania jednorazowe i inne działania tymczasowe. Zgodnie z najnowszym programem oraz z prognozą służb Komisji z jesieni 2009 roku w latach 2010–2014 nie przewiduje się żadnych działań jednorazowych i tymczasowych.

Źródło:

program stabilności (PS); prognozy służb Komisji z jesieni 2009 r. (KOM); obliczenia służb Komisji.